

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petilsor egyszeri hirdetése
 15 l. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

A jernyeiek

az emberi nemeslelkűségnek, jószívűségnek, a hazafias együttérzésnek meghatározó példáját szolgáltatták nem egyszer már a háború alatt.

Nem volt a hosszú háború alatt hazafias, felebaráti mozgalom, melyből a jernyeiek ki nem vették volna részüket bőkezű adományaikkal.

Az eperjesi Vöröskereszt-kórház éléskamráját természetbeni adományaikkal éppoly bőkezűséggel gazdagították, mint amilyen készséggel siettek az oroszul távidék kárvallott polgártársainak segítségére s most a sárosi hadiárva alapja javára adakoztak.

Lelki vezetőjük, Gallé Marcell 100kor.-t küldött szerkesztőségünkbe, melyet hívei Antal-napi *búcsú-megváltás* címén adtak össze. Értsük jól: *búcsú-megváltás* címen. Vagyis a jernyeiek a helyett, hogy falujuk védőszentjének ünnepén egy kis szórakozást — amint azt századok uzusa már törvényerőre emelte — engedtek volna meg maguknak, az arra szánt pénzt a *sárosi hadiárva*knak adományozták.

A kalácsra, borszivarra, borra s édessegre szánt koronákat odahorták fenkölt

lelkű papjuknak, hogy juttassa azt azok árváinak, akik életüket áldozták fel hazájukért, mindnyájunkért.

A jernyei nép úttörő munkát végzett. Megmutatták az úri társadalomnak, hogy hogyan kell lemondania a farsangi szórakozásról, s az arra szánt összeget hová kell fordítania. Megmutatták, hogy nemcsak akkor lehet juttatni nemes célra a fölöslegéből, ha egyúttal hangverseny melódiai avagy kabarémókái nyújtanak nekünk kárpótlást jótéteményünkért, hanem akkor is — sőt annál többet, ha azok rendezésével s azokon való megjelenésünkkel járó többletkiadást is a nemes célra fordítjuk.

Hinni akarjuk, hogy a jernyeiek példája követésre talál, és pedig nemcsak városunkban, hanem falvainkban is.

Megyénk hazafias papsága bizonytal fel fogja karolni az egészséges, nemes eszmét, amely a legnemesebb, legszentebb célt szolgálja s amellyel a népet a legszebb keresztényi erény gyakorlására, az önmegtartózkodásra buzdítja.

Gallé Marcell eddig csak Jernyén van, de ismerve papságunk hazafias gondolkodását, bizonyosak vagyunk benne, hogy minden parochián lesz egy.

□□□

A háború mint követelmény.

Aki egy magasabban fekvő kilátótoronyból próbálja szemügyre venni a háború vulkánikus kitöréseit, olyképen, hogy a megrongált földtesten túl bepillantást nyerhessen a nagy fel-fordulás lelkébe is: a romok és a roncsok hallgató fájdalomában észre fogja venni azt a beszélő, új életet hirdető Gondviselést is, amely a salakból kiválasztja az ércet, az anyagból a szellemet, hogy végül is közelebb férközhessünk azokhoz az eszményekhez, melyektől messzire vetettek bennünket a legújabb *tudományosságban* mutatkozó álhajtások és a *művészetben* felmerülő dekadenciák.

Valóban, ha ez oldalról vesszük vizsgálat alá a háborút, követelménynek ismerjük fel, reformátornak, aki új életet, erőt lehel az elbetegedni kezdő, ferde irányzatokba kapaszkodó szellembe. De még tovább is mehetünk. Ha tekintetbe vesszük azt a mérhetetlen átalakulást, mely a gondolkozás módunkban, szívemességünkben megnyilvánul, lehetetlen, hogy ne vennők észre azt, hogy — csak úgy laikus szemmel tekintve is — a háború nyújtotta friss szellemi erő mérhetetlenül nehezebb, mint az anyagi veszteség.

Az meglehet, hogy az anyagi benutság igen nagy szellemi erőket fog lekötve tartani egy bizonyos ideig és a szellemi erő mintegy el fog rejtőzni a nép lelkét sokáig fogvatartó sajnó sebé előtt; az meglehet, hogy a háború termelte szellemi energia sokáig csak fehér galambként fog repkedni a népek gyásza felett; de ez csak vajadás lesz, melyből értékek fognak előtörni, hatalmas értékek, amelyeknek manapság csak halvány kontúrja látható a jövő ködéből.

Bredeczky — Eperjesről.

Írta: dr. Horváth Ödön. (Folyt. és vége.)

Eperjes maga a Tarcza balpartján fekszik — írja tovább. Egy szép és nagy malomárók, melyet ebből a folyóból vezettek, csaknem érinti a város déli falait. A Tarczától és a malomáróktól határolt szigeten a legszebb kertek terülnek el, amelyek között különösen kiemelést és dicséretet érdemelnek a két kiváló eperjesi kereskedőnek: Niemandsfreundnak és Henselmannak a kertjei. Ennek a nevezett két háznak — mint mondja — becsületére válik az, hogy ők ezt az elragadó mulatóhelyet még az idegenek előtt is megnyitják. A malom alatt levő Palocsay-féle kertet némileg elhanyagolt állapotban találta, bár a művészi kertiültetvények itt a többiek fölött állanak.

A belvárosról azt írja, hogy ez egy szép és széles utcából és két mellékutcából áll. A közepén van a protestáns iskola a templommal, amelytől csak néhány lépésnyire emelkedik a katolikus anyatemplom, testvéri egyetértésben. A templo-

mok ez elhelyezésének szeretetteljes leírásánál sóhaj száll fel lelkéből, amely azt óhajtja vele, hogy: «Vajha a két vallásfelekezett, az emberiségnek békéjére és boldogságára, mielőbb még közelebb jutna egymáshoz!» . . . Mint különösen szép épületet említi az új vármegyeházat, amelyre vonatkozólag csak azt találja sajnálatosnak, hogy ez a hátsó utcában épült.

Érdekes adat az ő leírásában annak a fel- említése, hogy a város déli oldalán akkor hor- dották le a második falat és az egykori árkot akkor tüntették el, hogy azt kertté változtassák. Bizonytal — mondja — Magyarországon kevés olyan helyet fogunk találni, mint Eperjes, amelyen a természet és művészet bensőbben egye- sült volna arra, hogy azt oly kellemes tartózkodási helyé tegyék. Megemlékezik a legjobb és legszebb gyümölcsfajokról, melyek itt találhatók; a termékeny és gabonaművelésre alkalmas föld- ről, s az életről és munkásságról a társadalom és a nép minden osztályában. Megemlékezik emellett arról is, hogy a lakosság legnagyobb- részt németekből és tótokból áll, akiknek jólé- k-

ségét és szivességét különösen kiemelendőnek tartja s csupán azt véli némileg sajnálatosnak, hogy úglátszik a nyelv- és valláskülönbség a lakosságnak eredeti jellemére befolyásolólag hatott.

Foglalkozik azzal is, hogy Eperjes a ke- reskedelem tekintetében szintén igen előnyös fekvésű s hogy még sokkal szebb kilátásai volnának a jövőre nézve, ha Magyarország az utak kiépítésére nagyobb gondot fektetne. A Kassára vivő útról említi, hogy a két város között a távolság csupán négy mértföld, s hogy bár ennek az útnak mintegy egy mértföldnyi része jó, mégis rossz időben csaknem egy egész nap kell arra, hogy az ember oda juthasson. Az út körül fekvő vidékről azt mondja, hogy az igen termékeny, s hogy erre a vidékre a ki- látás, főképen a kassai hegyről, különösen érde- kes, az elragadóan fekvő falvakkal, amelyekből az urasági épületek és a templomok tornyai fenségesen emelkednek ki. S az utast mégis meglepi az a látvány, amely a hegynek másik oldalán vár reá, amikor Kassát és környékét pillantja meg. Megemlékezik ennek a vidéknek

SIMON JUDIT

Kiss József halhatatlan balladája a filmen ■■■■■
 február 1., 2. és 3-ikán :: bemuta-
 tásra kerül az Olympiában.
 Jegyek már kaphatók a Kósch Á. cég üzletében.

Természetesen ezen értékek csakis egymás értékének felismeréséből származhatnak, mert hiszen a nemzeti erők egyes erőknek, a nemzeti ideálok pedig az egyedek lelkében gyökerező eszmék eredői, melyek nyomátéka az individuum lelki tehetségének kifejtésén és irányításán függ.

Az erők összetevésére legjobban megtanított bennünket a háború. Ennél nagyobb tanító-mestere sosem volt az embernek a földön, kivéve az Üdvözítőt. A háború tárja fel igazi jelentőségében azt, hogy mi a szív, lélek, kötelességtudás, mi a kategorikus imperatívusz és így tovább. Tán soha senki sem harsogta a fülünkbe azoknak a szavaknak: «Du musst, denn du sollst» jelentőségét inkább, mint az a fékevesztett kiméra, amit mi háborúnak nevezünk.

A háború úgy a harc mezején, mint benn az országban az eddig szétválasztott, úgyszólván kasztszerűen elkülönített erőket egyesítette.

Kint a halál arató mezején oly szépen megfér egymás mellett a tiszt és a közkatoná, a gróf és a cigánylegény, mintha emberemlékezet óta így éltek volna. Semmi nyoma a lenézésnek, az elégedetlenségnek. Ilyenkor az az érzésünk támad, mintha a levegőben repkedő puskagolyóknak is lenne szíve, mely nemcsak életet olt ki, de egymással egyesíti is. Ilyenkor valami csodálatos melegség rohan át az ember lelkén: érezzük, hogy valami különös, de mégis természetes időknél az előjelei mutatkoznak. Látjuk a homérosi és bibliai idők megelevenülni, hol bizalmas kapcsolatban élnek a szegények és gazdagok egyaránt.

De itten, messze a front mögött is, hol nem jár öldöklő golyó, szintén nagy átalakulások nyomai észlelhetők. A gazdag leszáll piederstáljáról és kiemelkedik a rozoga kunyhók tömkelegéből a szegény és közelednek egymás felé. A katonák özvegyeinek, árváinak, a háború károsultjainak javára menő gyűjtések jóval megszárnalyják a béke jótékonyosságait, pedig hát a háborúban nagyobb szükség van a pénzre, mint bármikor is. A számok és a mögöttük rejlő érzület és tett beszélnék! Az egymás megélhetésének a nyomonkísérése, a maga átértett fájdalomával és szenvedésével, mondjuk így: a közös kenyér — amely eleddig a tudatküszöb alatt bolyongó elmaradhatatlan életfeltétel volt egyrésztől s a másik részről pedig egy félig megálmodott álom sem — hozta össze az embereket, mely legnagyobb mértékben semmi másnak, mint a háborúnak a

produktuma. És valaki ezek után állíthatná, hogy nem életkövetelmény a mai viszonyok között a háború?

Ha csakis a rombolást, csakis egyéni életérdekeinket, csakis a mi részünkön való igazságot vesszük tekintetbe, akkor természetesen nem szólhatunk a háborúról mint életkövetelményről, de mikor az általános emberi cél lebeg szemünk előtt, lehet csak elképzelünk is, ily reális körülmények között, hatékonyabb kezű, biztosabb eredményt létrehozó mestert, mint a háborút? Az ember szeméről nem vette volna le a hályogot a béke, mert a teóriák, erkölcsi prédikációk, át nem élt szenvedésekről szóló dikciók mind nagyon szépek lettek volna, csak nem hatékonyak. Az ember lelkében gyökerezik az, hogy a legnagyobb befolyásoló tényezőnek mégis csak az életet tudja be. *Át nem élt lelkiállapotok nem serkentik az embert.* A szónoklatokra, a pasztában elhangzó szavakra kellett jönni valami földet rengető valaminek, egy lelki vihart teremtő presztizsnek, mely megmutassa a helyes életirányt. Ez ki is józanította az emberiséget! Igaza van Jókainak, mikor ezt mondja: «Amire a nyomorúság tanítja az embert, azt megtanulja!» Nem volt ilyen körülmények között szükség a háborúra?

De menjünk csak tovább! A fejlődés tekintetében eléggé magas fokon repkedünk már, de az így nyert műveltség még mindig nem olyan, hogy képes lenne áthatni az egész emberiséget. Még pedig miért nem? Azért, mert egyrészt az összemberiség még mindig nincs megérve arra, hogy egy általános magasabb szellemi műveltség birtokába jusson, másrészt pedig mert a mai műveltség még nem képes egy enciklopedikus világnézetet adni, továbbá mert a mai műveltség több alakulatában *téves alapokon* nyugszik meg. Ezekhez járul még az is, hogy a műveltség mostan már nagyon *egyoldalú*. A szellemi műveltség mellett nincs meg az öt megillető helye a *val-láserkölcsi műveltségnek*. Ez a természetellenes állapot talán a *legdöntőbb* tényezője volt a háborúnak. Ennek részletezése a filozófia, pszichológia, statisztika feladata, itten csak a tényeket szegezzük le. A béke szellemi féltelenségének kellett, hogy véget vessen a háború! A síró ég és föld, az égő falvak, a patakokban folyó vér megrendítették az ember lelkét és megmutatták neki a teljes életutat. (M.—Z.)

□□□

szőlőjéről, boráról és arról, hogy a kassai hegyhez kapcsolódik az a hegylanc, amelyben az egész világon híres opált bányásszák s igen sajnálta, hogy — vezető hiányában — az opalbányákat nem látogathatta meg. Majd Kassáról tesz részletesebb említést és kiemeli, hogy ez még szebben és szilárdabban van építve, mint Eperjes. Ennek okát abban az öröndetes körülményben látja, hogy szokássá lett az, hogy a környéken lakó nemesség Kassán házakat vásárol. A kassaiak társadalmi modoráról azt jegyzi fel, hogy ez a nagy városokéhoz közeledik; az erkölcsről és a fényűzésről pedig azt, hogy ez finomabb és illetőleg nagyobb, mint Eperjesen. Nem hagyja felemlítés nélkül, hogy Kassán már szép kaszinó-épületet és színházat talált, és miután rámutat arra, hogy — mivel azokról Korabinszky az ő helyrajzi lexikonában részletesebb leírásokat adott — kénytelen attól tartózkodni, hogy erről a két kiváló felsőmagyarországi városról közelebbi adatokkal szolgáljon: csupán arra kíván még szorítkozni, amivel azután részletesebben is foglalkozik, hogy a talaj minőségének ismer-

tetése céljából és pedig egy kis ásványgyűjteménynek az alapján, amelyet részint maga gyűjtött, részint pedig Patzowszky bányamester jóságának köszönhet, megjegyzéseket tegyen.

Hiányosnak tartanám közlésemet, ha még meg nem emlékezném arról a két kéziratredéről, amely szintén itt áll előttem s amelyek egyikében ismét egy kirándulását akarta megörökíteni, amelyet Lembergől ugyancsak Sárosvármegyébe tett, és amelyek másikában a kis Czéméte leírását óhajtotta adni.

Mikor 1811. júniusának elején befejezte az ő «Statistisch-topographische Beschreibung von Galizien und der Bukovina» című nagy művét, amelynek óriási kézirati anyaggyűjteménye szintén itt van a család részéről gonddal megőrzött régi iratok között, és amikor ezt a hatalmas munkát a tartományi kormányzó kezeihez benyújtotta, — mint frja, — a hivatalaival járó sok munka és kötelezettség egészségére és lelki hangulatára olyan rossz hatással volt, hogy ő, egészsége tekintetében veszedelmesen képződő kezdett lenni. Ekkor volt az, hogy orvosa uta-

SZÉCHENYI-KÖR.

A Kör zene- és képzőművészeti szakválasztmánya által 1916. február 2-ikán, szerdán d. u. 6 órakor rendezendő zeneestély műsora:

1. MOZART: **Die Hochzeit des Figaro.** Ouverture z. Op. 3. Mt. Előadja *a cs. és kir. 66. gy.-ezred zenekara Jeschek Gusztáv* karmester vezetése alatt.
2. a) BRAHMS: **Örök szerelem;**
b) BRAHMS: **Kárbavesztett ének;**
c) LISZT: **Ha szunnyadok.** Éneklé *Cholnoky Margit*, zongorán kíséri *Hoffmann Olga*.
3. a) BACH: **Praeludium és Menuet;**
b) TARTINI: **G-moll szonáta.** Hegedűn előadja *Rákos Arnold*, zongorán kíséri *Káldi Soma*.
4. ÁBRÁNYI E. — HORVÁTH Á.: **Mi a haza?** Melodráma. Előadja *Körtvélyessy Erzsé*, zongorán kíséri *Káldi Soma*.
5. a) DIENZL: **A megtért;**
b) DIENZL: **Tavaszi dal.** Éneklé *Cholnoky Margit*, zongorán kíséri *Hoffmann Olga*.
6. a) E. LALO: **Spanyol szimfónia, IV. és I. tétel;**
b) WAGNER — WILHELMJ: **Siegfried parafraz;**
c) PORPORA — KREISLER: **Menuet.** Hegedűn előadja *Rákos Arnold*, zongorán kíséri *Káldi Soma*.
7. LISZT: **Tasso.** Symphonische Dichtung. (20. Mt.) Előadja *a cs. és kir. 66. gy.-ezred zenekara Jeschek Gusztáv* karmester vezetésével.

(Rendezői: Vöröss Sándor, a Kör zeneszakválasztm. tagja.)

A Széchenyi-kör vezetősége kéri a közönséget, ne távozzék el a hangverseny utolsó pontja előtt, mint ezt eddig tették sokan. Ez nagyon zavarja az ottmaradottakat és nagyon bántó az utolsó pont szereplőire.

Irodalmi estély. A Széchenyi-kör magyar-irodalmi szakválasztmánya január 26-ikán rendezte hosszú hallgatás után az első felolvasóestélyt. Az előkelő, szépszájú közönség nagy rokonszenvvel fogadta az estély első szereplőjét: *Bárdos Mártát*, aki Farkas Imre «Katonatemetés» című költeményét szavalta. A szavaló megjele-

zást és fürdőknek a használatát ajánlotta neki és pedig annyival inkább, mert az 1809. évben majdnem egy félévig tartott szakadatlan lázas állapotának az utóbajai folytán nagy fájdalmakat kellett szenvednie, amelyek még veszedelmesebb bajt sejtettek vele. Június 10-ik napján indult útnak és pedig egy óriási vihar és jégverés után, amely a hosszú utazást, a forróságának a mérsékelésével, valamint a nagy pornak a leverésével, csak kellemesebbé tette. Ebből az útleírásából csak egy részlet maradt reánk, amelyben ismét *Fricsről*, *Singléről* és különösen *Szinyelipócáról* emlékezik meg s amelyben főképen földtani adatokkal szolgál, s *Józsának* és *Leonhardnak* e szakmába vágó könyveivel foglalkozik. A munka azonban mindjárt kezdetén abbamaradt és a kirándulás alatt szerzett tapasztalatokat és tanulmányokat a kiváló tudós elvitte magával oda, ahova oly hamar örök pihenésre kellett térnie.

Egészen meghatározó azonban a Czéméte leírásáról kezdett töredék. Ez is kétségtelenül ugyanabból az időből, — tehát 1811-ből származik.

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
KÁK** □ □ **LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

nése bájos és érthető át a meg szépségét meleg tap ült a felo között olva a háború miért volt kör kapu zajban h viharában a tiszta o Felolvasás szíóit feste kezdve m újból átél magunk lelkesedés lelkes kat a beszáll repülőgépe első sebes galmaid; zúdul ves borzalmaid ség felcsill végül a le lembe vete elejétől vé olvasáson. latin példa Nagyon ta akik anny izgalmon Ezeket az felolvasó, n nak éppen volt, a mag közölte vel melegen é az esemény ban, egyszer választékos benyomása olvasásának lelkes eljen

Felolv estély febr val *Magya* «A háború

Ezt mutat ugyanolyan abban a n zetben tal eperjesi ki elkészített. Meleg szik, hogy hogy egy o arra is, ho «Czimmo» az ottléte régebben Megkapóar a szépsége ségéről, az is, melyet nek vél, ré natosnak ta zését, mert zés már re termeknek, a leírása t tér vissza. csendes m útjain a kü

nése bájos, fellépése nyugodt, előadása világos és érthető volt. Helyesen értette meg és érezte át a megható szép költeményt s annak minden szépségét sikeresen tükröztette vissza. Őszinte, meleg taps volt a jutalma. Utána Gömörly János ült a felolvasó-asztal mellé s osztatlan figyelem között olvasott fel egy visszaemlékezést élményeire a háború alatt. Bevezető részében azt fejtegette, miért voltak bezárva másfél éven át a Széchenyikör kapui; helyesen mutatott rá, hogy a harci zajban hallgatnak a Múzsák, hogy a háború viharában tovaszálltak lelkünk színes pillangói: a tiszta örömök, a szellemi, művészi élvezetek. Felolvasásának további részében egyéni impresszióit festette színesen, érdekesen a mozgósítástól kezdve mostanáig. A felolvasás alatt a közönség újból átélte képzetben a háborús esztendőt, magunk előtt láttuk a mozgósításkor támadt lelkesedést, tomboló harci kedvet, a hadbavonuló lelkes katonákat; városunk izgalmas jelenetét: a beszállásolást, az autók, trének vonulását, a repülőgépek kattogását; magunk előtt láttuk az első sebesülteket, a társadalom altruisztikus mozgalmait; majd később az 1914-ik év végén ránk zúdult veszélyt, az orosz betörést, a menekülés borzalmait; a felolvasó színesen ecsetelte a reményesség felcsillanását, a diadalmas gorliczei áttörést, végül a lelkünk megnyugvását, a végső győzelembe vetett rendíthetetlen hitünket. A közönség elejétől végig nagy érdeklődéssel csüngött a felolvasáson. «Jucundi acti labores» — mondja a latin példabeszéd: édesek az átélte szenvedések. Nagyon találó ez a mondás reánk eperjesiekre akik annyit szenvedtünk, akiknek a lelke annyi izgalmon ment keresztül a mult esztendőben. Ezeket az időkötet varázsolta vissza emlékünkhöz a felolvasó, nagyon lebilincselő módon. Felolvasásának éppen az adott értéket, hogy egészen egyéni volt, a maga megfigyeléseit, benyomásait, emlékeit közölte velünk. A felolvasó élesen látó szemmel, melegen érző szívvel s lelkesedéssel nézte végig az eseményeket, s rendkívül közvetlen modorban, egyszerűen és mégis poétikusan, emelkedett, választékos stílusban számolt be élményeiről, benyomásairól. Ezért volt olyan nagy sikere felolvasásának, ezért honorálta őt a közönség oly lelkes éljenzéssel és tapsal. Dr. Wallentinyi Samu.

Felolvasó-estély. A második felolvasó-estély február 9-ikén lesz. Ez alkalommal szaval Magyar Katinka, felolvas Vöröss Sándor «A háború költészetéről».

□□□

Ezt mutatja nemcsak a kézírásnak teljesen ugyanolyan volta, hanem az is, hogy az ugyanabban a nagy merített ívekből összevarrott füzetben található, amelyet Bredeczky ennek az eperjesi kirándulásnak a leírására szánva, előre elkészített.

Meleg színekkel rajzolja a kis fürdőt. Látszik, hogy nagyon szívesen időzött ott. Kiemeli, hogy egy órányira fekszik Eperjestől s reámutat arra is, hogy elnevezése — nézete szerint — a «Czimmo» (sötét, homályos) szóból eredhet, mivel az ottléte idején már meggritkított erdőségek régebben sok árnyékot és sötétséget adhattak. Megkapóan ecseteli a völgynek és az erdőnek a szépségeit. Szól a forrásokról, a talaj minőségéről, az épületekről és a fürdőkről. A vízzel is, melyet számos híres forrás elé helyezendőnek vél, részletesebben foglalkozik és igen kíváncsnak tartja annak újabb alapos vegyelemzését, mert az elhalt Vietoristól származó elemzés már régi és nem kimerítő. A szobáknak, termeknek, fürdőberendezésnek és kiszolgáltatnak a leírása után ismét a természet szépségeihez tér vissza. Azt írja, hogy az egész környéken csendes mélabú honol. A sétáknak árnyékos útjain a különféle fanemeknek színes árnyalatai-

HIREK.

Jósköltemény 1884-ből.

Írta Robert Hamerling.* Németből fordította Kirchmayer Vilmosné.

Távolbalató lelkem világát öröklét fényébe merítem. Ködös jövő nagy eseményeit látok szemmel jelenitem. Csodás homályán cselekvés korának, a végtelenségeken át Egy istennő alakját látom, kezében tartva a sors fonalát. Óh dicső huszadik század! Minden idők csodakorszaka, Egész világ nagyságod zengi, fegyverben álló ős

[Germánia!]

Reszketni fog a világ előtted, német nép, óh mert egykoron Ítéletet fogsz ülni gyáva, alattomos, bösz zsarnokon. Anglia érintetlen földjén erős lábad ha megveted, Vérebé fül e csalfa nemzet és véle minden ellened. Agyagóriás Oroszország! a te hatalmad véget ér, Keleti-tenger kies partján német sas fészke jól megfér. És te, régen halottnak gondolt, nyugalmas, békés Ausztria, Második német császárság léssz és véle a kelet ura. Alig hogy harminc év eltelve, erősen és fiatalon Kerülsz a világ színpadára, mint második nagyhatalom. És az új lengyel koronával egy Habsburg fejét díszíti

[lelkem,

Mellette mint egy ember áll Ukrajna, új életre kelten. Dicső nép! Óh már hallom hangját riadóknak, dobnak, Hallom, amint hős kürtösök győzelmi himnuszot fújnak. Szövetségestek lesz a sors, jövőd, győztes nemzetek, Ne féljétek ti senkitől, igazság az, mit hirdetek.

1916. jan. 23.

* Hamerling Róbert Alsóausztriában született 1830. évben. Először az orvostant hallgatta, de a természet-tudományok mellett filológiát és filozófiát is tanult s Priesiben gimn. tanár lett. 1866-ban, betegsége miatt nyugalomba vonult; Grácba költözött. Főlemelt nyugdíja és egy tőle távol álló, nemesszívű nő anyagi segítségével gondtalan megélhetést biztosítottak számára s így teljesen a költészetnek szentelhette magát. Költeményeinek első kötete 1859-ben jelent meg s már ezekből kitűnt mély gondolkozása. Számos műve közül nálunk leginkább ismert az «Ámor és Psyche», melyet 1880-ban adott ki. Ábrányi Emil magyarra fordította. 1883-ban Schremsben emléket állítottak neki.

Levelék.

Kisasszonyom!

Emlékszik-e, mikor a holdvilág sápadt fénye mellett az orosz határról írtam utolsó levelemet Önhez, válaszként öröklétartó hűséges szerelmet hazudott nekem? Amikor a porlepte lövészárokban, vértiszomjuhozó rohamok előtt, megnéztem titkon nekem adott fotografiáját, oly szeretőn mosolygott beszédes szeme sápadt arcomba, mintha biztatni szeretne, mintha csak mondaná: «Vissza kell jönnöd! Vigyázz magadra, csak azért, hogy enyém maradhass!» És én hittem a beszédes szempárnak. Csillagalteli őszi éjszakán mily sokszor csókolám meg titkon a hazug képet... Emlékszik úgy? Vértizzó csatás napokon mindig megírtam rózsaszín tábori levelem... A válasz mindig egy volt: «Vigyázz magadra! Szeress!» És akkor, nem tudom, hogy történt-

ban gazdagon gyönyörködhetik a szem, és a legelésző állatoknak kolompjai s egyébként az egész kedves völgyet betöltő *békés csend* («friedliche Stille») különösen jó hatással van a lélekre.

Itt megszakad a leírás!

A «békés csend» az az utolsó gondolat, amelyet a már írásában is reszketni látszó gyöngéd kéz ezen a töredéken leírt. Mintha a «békés csend» volt volna csakugyan a legutolsó gondolat és a legelső vágy, amely ezeknél a visszaemlékezésnél az azok megírása közben már fáradt és betegeskedő testben lakozó nagy lelket foglalkoztatta volna! Az a «békés csend», amelybe azután akirán dulás idejétől számítva alig egy év múlva, de a töredékes írások létrejöttétől számítva bizonyosan sokkal hamarabb ő maga is pihenni tért és amely «békés csend»-et csak hűséges egyházának és mélységes gyászba borult családjának fájdalmas zokogása zavarta.

Talán ott a messze távolban, végének közeledtét érezve, még egyszer vissza akart pillantani élete útjának legszebb látomásaira!... És így kívánta még egyszer lelkiszemei elé idézni Czemetét, Eperjest, Sárosvármegyét és az édes Magyarországot!...

hetett... Én vigyáztam magamra, én szerettem Magát... és jött egy zizegő gránát... Aztán... aztán... messzi idegenben... egy kicsi kórházban vöröskeresztes nénék közt ébredtem... A januári hideg napfény ágyamra tűzött és... és hiányzott a fellábam... És aztán kíváncsi gyermekesreg követett az utcán, mások azt mondták: nyomorék!... és nem jött többé levél Magától... Pedig, mint deli katonát, szeretett. Én tudtam, én éreztem!... És most az esti korzón másnak karján sétál, azt a másikat akarja megölni szépséges szemével... És rólam mindenki azt mondja, hogy szegény, hogy nyomorék... És az úgy fáj, hogy sajnálnak... Hiszen én vigyáztam magamra...

Kicsi Barátom!

Válaszként egy utolsó levéllel tartozom Magának. Rövid leszek, hisz hosszú beszédnek is csak egy lenne a vége. Hogy hűséget hazudtam? Gyermeteg fellángolás volt. Leány nép sokszor mond olyant, amit nem érez, no meg a papa is ellenez... Be fogja látni, hisz pajtásom volt egykor, hogy fiórt volt csak, csalóka álom... Úgye nem haragszik, kicsi Barátom?! Be fogja látni, hisz barátom volt egykor, egy nyomorékhoz férjhez csak nem mehetek. Nem köthetem Magához, a megsajnált szegényhez, regényesre hajló ifjú életem... Úgy érzem, nincsen joga hozzá, hogy haragudjék az őszinte szóért... Játék volt, szép volt, szertefoszlott álom... Szegény Nyomorékom! Sajnálom Magát... *

És egy ködös, fehér januári reggel, mindenkitől elhagyatva, életét vette egy szegény nyomorék. Mint sok más kis tragédiát, ezt is a rendőri hírek között hozták a lapok... A hymen rovatában egy ösmerős leánynev jelent meg s egy másik fekete név vezette az oltárhoz... És a türelmes újságpapíron úgy megértek egymás mellett a nevek, mintha soha is, semmi közük nem lett volna egymáshoz. És a kicsi kisasszony boldog tudott lenni egy hosszú életem át... *Sigma*.

Bujanovics Gyula főispán minden pénteken d. e. 10—12 óra között ad magánkihallgatásokat.

Személyi hír. *Geduly* Henrik ág. hitv. ev. püspök február elején lelkészi vizsgálatok megajtése céljából Eperjesre érkezik.

Hősi halál. Résztvétel értesülünk, hogy *Kizák* Miklós kövesfalvai kántortanító, a 9. honv. gy.-ezred egészségügyi altiszteje december 30-ikán srappnellgolyótól találva az orosz harctéren hősi halált halt. Megint egy derék munkását vesztette el az eperjesi g. k. egyházmegye. Halála özvegyét, sz. Dudinszky Olgát s három fiát, akik közül egyik a budapesti központi szemínárium növendéke, borította gyászba.

«A Társaság.» Formai csín és értékes tartalom jellemzi A TÁRSASÁG legújabb számát is. Lakatos László folytatja új regényét, mely máris széles körben keltette föl a közönség érdeklődését. Novellát Körmendy Viktor írt. míg Szikra ezúttal is kedves tárcát adott Szikrák címmel. Alba Nevis erővel teljes, szép költeménye. Nemeshegyi Oszkár értékes tanulmánya a modern háború lováról, «A bécsi táncosnő» szerzőjének sikerült rövid skizze saját darabjáról, a színházi rovat és divatlevél egészített ki az egyre népszerűbbé váló hetilap tartalmát. A TÁRSASÁG előfizetési ára egész évre 18, félévre 10, negyedévre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

Köszönet. *Gallé* Marcell jernyei róm. kath. lelkésztől, a jernyei róm. kath. hívek búcsúmegváltása címén a *hadiárva*k részére összegyűjtött 100 korona adomány érkezett be, mely nemes adományért a segélyezendők nevében ezúton fogadják köszönetünket!

Hreblay Emil. Társadalmunk egy rendkívül érdemes munkásáról emlékezünk ehelyütt abból az alkalomból, hogy a király, közpályáján szerzett kiváló érdemei elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Hreblay húsz év előtt mint gazdasági titkár működött vármegyénkben és ezen időben szervezte a sárosi gazdák szövetségét, melynek vezérigazgatója volt mindaddig, míg a földművelésügyi minisztériumba a baromfi-köztenyésztési ügyek előadójaul meg nem hívták. Az ő szervezőképességének köszönheti létét a gödöllői állami és sok száz magán-baromfi- és házinyúl-telep, az Országos Baromfitenyésztési Egyesület, a szegedi, pozsonyi és miskolci országos baromfikiállítások, amelyek kiváló rendezéséért József és Frigyes főhercegek díszokmánnyal és elismerő-levellel tüntették ki. A párisi kiállítás baromfitenyésztési osztályának rendezéséért öfelsege elismerését nyerte el. A mezőgazdasági múzeum állattenyésztési osztályát is Hreblay rendezte, melyért ugyancsak öfelsege elismerését és a bolgár királytól a bolgár nemzeti érdemrend koronás lovagkeresztjét nyerte el. Hreblay szervezte Erdélyben a Magyar Szarvasmarhatenyésztő- és értékesítő Szövetkezetet, melynek jutalmául az ottani birtokosok ezen szövetkezet vezetőjévé nevezték ki. Hreblay által szervezett összes társadalmi egyesülések erős alapon állanak s valamennyi az általa megalkotott alapon fényes eredménnyel működik. Hreblay ezenkívül, közel 30 év óta a gazdasági irodalomban is igen tevékeny részt vesz. A KÖZTELEK lapnak egyik megalapítója s kezdettől fogva a baromfitenyésztési rovatnak vezetője. Éveken át szerkesztette a BAROMFITENYÉSZTÉSI SZAKLAP-OT, összesen 22 baromfitenyésztési s egyéb szakkönyvet írt, melyek sok ezer példányban el vannak terjedve s egyesek németre is fordítva. A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület szakközlönyét is Hreblay szervezte és ő volt az első szerkesztője. Hogy 1911. óta, mióta hosszabb távollét után ismét visszatért megyénkbe, milyen tevékenységet fejt ki sokoldalú működési terén, azt mindenki tudja, azt itt felsorolnunk felesleges lenne.

Eljegyzés. Mikó Imre Sárosvármegye segéd-tanfolyelölje a napokban jegyezte el magát Vrana Ilonával, a budapesti főposta tisztviselőjével.

A jövő hét eseménye lesz a Budapesten vendégszereplő *Schildkraut* Rudolf legújabb filmje, a «Náthán». *Schildkraut* Rudolf ma már kétségkívül az elsőrangú filmművészek legjobbika, ezt talán fölösleges hangoztatni; vagyunk elegen, akik még visszaemlékeznek arra a szenzációs alakításra, amelyet a «Golem» címszerepében kreált, de, amint az összes jobb sajtóorganumok jeleztek, *Schildkraut* Rudolf legújabb alakítását még a «Golem» fölé helyezik. A BERLINER TAGEBLATT pl. többek között azt is írja, hogy olyan nagy és tartós sikert soha nem fog többé elérni *Schildkraut*, mint a «Náthán»-ban. Mondanunk sem kell, hogy ezt a filmszenzációt ismét az «*Uránia*» hozza, mert *Oross* Dániel, az «*Uránia*» igazán széles látókörű bérlője minden reklámmal a legjobbat választja, a jó és tökéletes filmeket, amiből természetesen nemcsak a közönségnek, hanem neki is haszna van. A *Schildkraut*-film bemutatója iránt ritka érdeklődés nyilvánult meg, úgy hogy az előjegyzések nagy számban történnek. A film bemutatója jövő héten kedden és szerdán lesz. Itt említjük meg, hogy a teljes filmet *Goldfaden* világhírű zeneművével kísérik, a «*Szulamit*»-tal.

Érdekes és minket közelről érintő dolgot olvastunk egy budapesti lapban, azt t. i., hogy mennyit adakoztak *hadí jótékony célra* az ország mozijai. Itt látjuk azt, hogy az «*Uránia*» bérlője az ezer koronát jóval meghaladó összeggel vette ki részét a hazafias kötelességben. Ezt a példát sok nagy mozgó szem előtt tarthatná.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

Térzene. A cs. és kir. 15. sz. gyalogezred zenekara minden vasárnap d. e. 11¹/₂—12¹/₂ óráig, ha az idő kedvez s ha a hőfok nem lesz 0°, térzenét fog tartani.

Jernyei hívek adománya. *Gallé* Marcell jernyei róm. kath. plébános 100 koronát küldött szerkesztőségünkbe a sárosi hadiárva alapja javára. Küldeményét a következő sorok kísérik: „A hadiárva részére küldöm ez összeget, mint jernyei híveim Antal-napi búcsú-megváltását. Bárcsak úttörő lehetnék ezen a téren... A nép szívesen áldoz s morzsáit szívesen szedi fel asztaláról, hogy a szenvedőknek juttassa. Csak fel kell kérni erre. Én megtettem s itt az eredmény.”

Hiába keres,

sehol sem talál jobb
s olcsóbb, a táborba
küldendő csomagokra
egyedül alkalmas

vízmentes csomagolópapírost,

mint

Kösch Árpád

könyvnyomdai műintézet ::
papír- és írószerraktárának
üzletében :: Eperjesen.

Hősi halál a harctéren. A keletgaliciai harctéren dec. 30-ikán hősi halált halt *Vitkó* Mihály eperjesi szobafestő. Halálát egy dum-dum-golyó okozta. Mint érdekes körülményt jegyezzük meg azt, hogy ugyanez a szobafestő három nappal halála előtt — mintha csak érezte volna a bekövetkező katasztrófát — levelében örökre búcsút vett szüleitől és megköszönte nekik mindazt a sok fáradságot, jószágot, mellyel életében elhalmozták. A szobafestőt utolsó percéig híven ápolta és sírját koszorúval feldíszította *Klein* Dezső orvosnövendék, aki szintén eperjesi lakos.

Régi bankjegyek beváltása. A régi piros színű 20-koronás bankjegyeket már csak június 30-ikáig cseréli ki az Osztrák-magyar Bank. Akinek birtokában esetleg ilyen bankjegyek lennének, azok a közös bank fiókjainál még a kellő időben váltsák be, mert jún. 30-ika után ezek a bankjegyek teljesen értéküket veszítik.

Új iskola megnyitása. *Iványos* községben egy-tanerős róm. kath. elemi iskola nyílt meg. Az iskola tanítónője *Kopcsák* Antónia, eddigi kolossói róm. kath. iskolai tanítónő.

Könyv- és kóta-ujdonságok, művészi képeslevelezőlapok, divatos levélpapírok *Molnár Jenő* nál Eperjesen kaphatók.

Személyi pótlék. A vall.- és közokt.-ü. miniszter *Angelovics* Endre sírokai róm. kath., *Barbierik* Emil zsegyei ág. h. ev. és *Fleischmanné Frank* Júlia eperjesi neol. izr. elemi isk. tanerők részére egyenkint évi 400—400 kor. személyi pótlékot engedélyezett.

Ingyen tankönyvek szegény tanulóknak. A m. kir. tud.-egyetemi nyomda igazgatósága a héthársi, keczkerkosztolányi, palonczai és pécsújfalvi áll. iskolai szegény tanulók részére néhány ingyen tankönyvet bocsátott ki, melyeket az illető iskoláknak közvetlenül megküldött.

Templomi hangverseny. Művészi színvonalú templomi hangversenyben volt része Eperjes város közön-égének, amelyet a helybeli ev. tanítóképzőintézet rendezett f. évi január 24-ikén d. u. 5 órakor az ev. templomban. Nagy és előkelő közönség töltötte meg a templom padsorait; vonzotta a szép műsor, meg a jótékony cél, amennyiben a jövedelmet felerészben a helybeli Vöröskereszt, felerészben pedig az Eperjesen nyugvó hősök síremléke javára fordították. Nagy tetszést aratott a cs. és kir. 66. gy.-ezred zenekara, amely megnyitól *Jeschek* Gusztáv karmester vezetésével *Wagner* Lohengrin-jából a «*Feierlicher Zug zum Münster*» c. részt adta elő. A zenekar szabatos játéka a karmester gondos munkáját és nagy tudását dicséri. Szívesen hallgatta a közönség kedves ismerősét, *Moyzes* Miklósnét, aki *Stradella* «*Templomi ária*»-ját énekelte *Moyzes* M. orgonakisérére mellett és meleg átérzéssel tolmácsolta a nagy tudást kívánó éneket. Hangulatos volt a *Soucek* Károly gordonkajátéka *Liebscher* János orgonakisérére mellett; *Händel* Sarabandéját játszotta és szép technikájáról tett bizonyosságot. A műsor 4. és 8. számát alkalmi vegyeskar szolgáltatta, amely a helybeli Kereskedők Társulata által fenntartott női kereskedelmi tanfolyam, az ev. polgári leányiskola, a koll. theol. akadémia és a koll. tanítóképző ifjúságából alakult. Előbb *Wolfgang* Cantatétját énekelte *Kapy* Gyula vezetésével és *Durst* Győző orgonakisérére mellett; utóbb *Brambach* «*A hangok vigasza*» c. darabot énekelte *Jeschek* Gusztáv karmester vezetésével, a 66. gy.-ezred zenekarának kísérére mellett. A nőikart *Hoffmann* Olga, a férfitart pedig *Kapy* Gyula tanította be nagy buzgalommal. A szép sikerhez hozzájárult a vegyeskar minden egyes tagja, de kiemeljük *Balpataky* Magdust, aki szólójával általános érdeklődést keltett. Valóságos művészi játékot produkált *Moyzes* Miklós orgonajátékával; *Reinberger* Visiójának, saját *Pastoralé*jának és *Mendelssohn* *Finalé*jának előadásában a kiváló orgonistát és zeneszerzőt ismerte meg a közönség. Csakis a legnagyobb elismerés hangján emlékezünk meg az állami tanítóképző-intézet énekkaráról, amely *Moyzes* M. Fohászat énekelte a szerző vezetésével és legszebb jutalma az énekkarnak az az osztatlan tetszés, amely e szám előadásánál megnyilvánult. Figyelemreméltó volt *Falvay* Jenő éneke, *Schwartz* *Schlachtgebet* c. darabját énekelte *Durst* Győző orgonakisérére mellett. Talán mondanunk sem kell, hogy a kíséret minden egyes számmal csak tetszést aratott. A műsor méltatása végén nem szabad megfeledkeznünk *Csengey* Gusztávról sem, aki ez alkalommal is a költő szép feladatát teljesítette és két ének szövegét írta meg. Eljutottunk végül a rendezőséghez; dicséret illeti az ev. koll. tanítóképző tanári-karát és ifjúságát, hogy a hangverseny megrendezésével a közönségnek művészi élvezetet szerzett, a nemes célok előbbreviteléhez pedig anyagi sikerrel járult hozzá.

Nagy
Általán
forduló
üdvözöl
ezt, me
fűz ben
denkor
csak a
tiszteté
nozhatj
mint bö
Nagyság
és ezzel
tünk bo
Küld
mel ére
nevelés
buzgó t
alatt áll
dülő har
a hadba
itthonma
szinterén
kenység
független
sítása és

A ge
messze s
saink ha
nek a F
lemről g
miként
harcí vá
hős, mi
koszorú
mük köz
lelkük v
övük o
állapotu
hálánk l
hogy fe
családa
óket az
amely n
résztven
A n
jövő re
áldja m
minden
és teljes
Mély

* E le
váló és k

E
A magy
Köte
jelent c
fog még
* E cik
sőt, kik
talataik v

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÓSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

•••• Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ••••

Újévi levél.*

•• Bártfa,
1916. jan. 1.

Nagyságos Uram! Mint a Sárosvármegyei Általános Népevelő-egyesület elnöke, ez újév fordulóján szívem mélyéből igaz tisztelettel üdvözlöm Nagyságodat. Nagy örömmel teszem ezt, mert hiszen a tartozó hála annyi köteléke fűz bennünket Nagyságodhoz az irántunk mindenkoron tanúsított nagy jóságáért, hogy azt mi csak a legbensőségesebb ragaszkodásunk és tiszteletünk nyilvánításával és igérettétellel viszonozhatjuk, hogy hűen követjük Nagyságodat, mint bölcs vezérünket mindenkoron oda, ahová Nagyságod a magyar nemzeti népevelésügy és ezzel kapcsolatosan édes Hazánk és nemzetünk boldogítása érdekében vezet.

Különösen e nagy napok folyamán örömmel érezzük és látjuk Nagyságodnak a népevelés terén sokszorozódottabb kifejtett buzgó törekvését arra nézve, hogy a vezetése alatt álló nemzet harcosai az annyi vész és dúló harcok közepette erőiknek teljes kifejtésével, a hadbavonultak ott kinn a harc mezején és az itthonmaradottak pedig itt bent működésük színterén a legönfeláldozóbb küzdelmet és tevékenységet fejtsenek ki, a megtámadott Haza függetlenségének védelme, jövődjének biztosítása és a nép feletti örökösége érdekében.

A gondolat és érzelmek világa egyúttal oda messze szárnyal a harc sík mezejére, ahol társaink halálmegevetően, feledve mindent, küzdenek a Honért. Látom, mint rohannak győzelemről győzelemre és a honszerelmük lángjával miként élesztik a fegyvertársaik lelkében a harci vágy tetterejét. Mindegyike egy nemzeti hős, mindegyikét megilleti a dicsőség babékoszorúja. És ha a szakadatlanul folyó küzdelmük közben mégis akad pihenő-órájuk, akkor lelkük világa vágyódással és aggódva száll övéik otthonába, telve gonddal a sorsuk és állapotuk felett. A hőstársaink iránt tartozó hálnak lerovásául az a kérelmünk Nagyságodhoz, hogy fogadja Nagyságod az itthonmaradtak családtagjait atyai gondoskodásába, óvja meg őket az élet küzdelmeitől és segítse elő a javukat, amely nemes munkájában mi is egész odaadással résztvenni és osztozni óhajtunk és igérünk.

A nyert győzelmünkkel elkövetkező jobb jövő reményében kérjük az egek Urát, hogy áldja meg Nagyságodat és becses családját minden telhető jóval, hosszantartó jó egészséggel és teljes boldogsággal. Éljen sokáig!

Mély tisztelettel vagyok **Schönvitzky Gyula,**
elnök.

* E levél bártfai Szabó Elemér, Sárosvármegyei kiváló és közszeretettel álló tanfelügyelőjéhez intéztetett.

Elméleti pedagógia.

A magyar nyelv tanítása a népiskolában.*

Köteteket tesznek ki az ezen a címen megjelent cikkek s hogy még több kötetre való fog még ezután napvilágot látni, előrelátható.

* E cikket vitatétel gyanánt hozzuk; kérjük lapunk olvasóit, kiknek a magyar nyelv tanításánál már gazdag tapasztalataik vannak, hogy ezt lapunk számára írják meg. Szerk.

S éppen e cikkeknek a meghatározhatatlan mennyisége illusztrálja legjobban ezen kérdés nagy fontosságát éppen úgy, mint óriási útvesztőjét, melyből mindmáig sem sikerült ezt a kérdést teljesen kiemelni.

Hogy e kérdéshez való hozzászólás céljából magam is a MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS hasábjait keresem fel, onnan van, hogy a magyarosítás ügyének vélek szolgálatot tenni azért, hogy a nyelvtanítás terén való nem mindennapi tapasztalataim alapján e kérdést behatóan megvilágítani töreksem.

Ahhoz természetesen ma már szó sem férhet, hogy csakis az úgynevezett direkt-módszer lehet az, amellyel a magyar nyelv tanítása a népiskolában célra vezethet. De hogy mit értünk direkt-módszer alatt, hol kezdődnek és hol végződnek ennek határai, az már korántsem oly természetes és világos; következményeiben különféle magyarázatokra ad okot és éppen ezen okok szolgálnak okul újabb és újabb magyarázatokra, amelyek pedig ismét magyarázatokra szorulnak. Itt azonban máris meg kell jegyeznünk, hogy éppen ezek a magyarázatok fokmérői a direkt-módszer valódiságának. Mert a direkt-módszer határait mi sem határozza meg jobban annál, hogy a mai direkt-módszernek nevezett módszer az édesanya módszere, melyet a csecsemőnek a beszédre való tanításában követ. A direkt-módszer tehát nem igazodhatik más elvek szerint, mint amelyek szerint az anya nyelvtanítását csecsemőjével szemben intézi. A direkt-módszer tehát nem más, mint a legtermészetesebb mód, melynek határait maga a természet szabja meg. A nyelvtanítás módszere tehát nem lehet más, nem szabad, hogy más legyen, mint az a természetes mód, minél fogva a nyelvtanítás elveinek fölállításában egyre vissza-vissza kell térnünk az anyához, vagyis a természethez.

Az anya, vagyis a természetes módszer elveit kell tehát ellesnünk és követnünk, mert ez vezet legrövidebb úton, legkönnyebben, legbiztosabban célhoz.

De vessünk egy pillantást a természet iskolájába. Nemde az első is, az utolsó is, amit látunk, nem más, mint élelkséggel telt beszédes cselekvő szemléltetés és alkalmoszerű oktatás, tanítás. Mert: «áll a baba», «jár a baba», «csecse baba», «csúnya baba», «itt a cica», «ott a cica», «hol a mama», «ott a mama», «jön a papa», «pacsit a bácsinak», «puszit a néninek», «csecse cica», «piszkos malac» stb. szövegek: mi mások, mint cselekvő szemléltető, oktató tanítások és az alkalmoszerűségeknek szemléltetési és mintaszerű fölhasználásai. S bár pontokba foglalt szabályokhoz ezek a tanítások nem alkalmazkodnak, a nyelvtanításban a legtökéletesebb mintaleckék.

Mintaleckékül tekintendők nemcsak azért, mert tényleg célra vezetnek, hanem azért is, mert az egészséges pedagógia minden alapföltételének megfelelőek. Vagy másra törekszik-e a mai modern, a munkaiskola, mint ezeknek az utánzására?

Hogy a magyar nyelv tanítása élő, de csakis

eleven beszéd-tanítás legyen, ehhez szó sem férhet. Itt azonban az a kérdés tódul előtérbe, hogy mit értsünk élőbeszéd alatt? Mert az egyes mondatoknak az életben ilyen vagy olyan formában való gyakori vagy kevésbé való gyakorisága korántsem lehet egyedüli döntő tényező e tekintetben. Mert a kevésbé gyakori forma éppen oly fontos eleme az egész nyelvnek, mint a leggyakoribb tárgyiszó, minélfogva az élőbeszéd szempontjából alig vagy egyáltalán nincs sem mondatbeli alak, sem szó, ami kifogás alá eshetnék. Így valamely cikkíró azt mondja: «Tessék adni egy irkát meg egy tollat!» élőbeszéd; «A boltban irkát meg tollat árúsítanak» pedig holt beszédanyag, holott egyik olyan élő, mint a másik, egyiknek úgy hasznát veszi a gyermek az életben, mint a másiknak. Hogy az egyik vagy másik mondat élő vagy nem élő beszédnek tűnik, pusztán attól függ, hogy honnan merítettük. Mert hogy: «Jánosék a boltban irkát meg tollat árúsítanak» kétségtelenül éppen úgy fakadhat a gyermek lelkéből és éppen úgy szükséges a gyermeknek, mint hogy irkát meg tollat kérjen. Mindezekből látható tehát, hogy az élőbeszéd kritériuma nem a mondat formájában, hanem a beszéd-tanítás módjában rejlik, minélfogva az élőbeszéd-tanítás nem a beszéd-tanítás anyagára, hanem a beszéd-tanítás módszerére vonatkoztatandó. A beszédanyaggal az élőbeszéd követelményeinek eleget teszünk azért, ha a való életből vett beszélgetéseket viszünk be az iskolába. Az életből vett beszélgetéseket a természetesen kinálkozó alkalmoszerűségek fölhasználásai szolgálják legjobban, mert ezek mellett a beszéd-tanítás szárazzá, unalmassá sohasem válhat sem a tanító, sem a tanuló. Igaz, hogy az alkalmoszerűségek nem kínálóznak mindenkor az óra és órarend pontosságával, de azoknak mesterséges rendezése sem téveszti el célját, s az alkalmoszerűségeknek idejében való fölhasználása által az órarend betartását fenyegető veszély sem oly nagy, mint aminőnek az az első pillanatra látszik. Mert nem föltétlenül szükséges azoknak rögtön teljes földolgozása, hanem gyakran tárgygyűjtési szempontból elégséges egy-két szóval a figyelemnek az illető tárgyra való fölhívása, sokszor pedig a szókinccs-gyűjtési szükséglet rövid néhány pillanat alatt ki lehet elégíteni anélkül, hogy az órarend fölfordatnánk s mindazonáltal oly eredményt biztosítva, amely megfelelő alkalom híján a testet és lelket gyötrő legfáradtságosabb munka árán sem érhető el.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

Mesélj még, anyuskám... címen fél-évvel ezelőtt igénytelen kis meséskönyv jelent meg, amelynek most kaptuk kézhez a második kiadását. Átolvasván e kis meséskönyvet (11 mese, néhány kedves versikével élénkítve a tartalma), rájövünk, hogy a gyermeki lélek és szükségleteinek alapos ismerete az oka, hogy az első kiadás oly rövid idő alatt díszes kérés és színes képek nélkül is megnyerte a szülők s a

gyermek tetszését. Ez nem csoda, hiszen szerdeme a kis gyermek nevelésügyének egyik érdemes munkása, *Stelly Gisella* székesfővárosi látogató óvónő, a KISDEDNEVELÉS társszerkesztője. Meséi belenyúlnak a 3—8 éves gyermekek kis életébe s nyelvezete is olyan, ahogyan e korú gyermekek beszélnek. A háborús témát is megtaláljuk benne a *«Filkó kutya»* kedves történetében s a népmese mélységét eléri a *«Jézuska bölcsője»*, mely a karácsonyváras boldog hangulatába oly harmónikusan beilleszkedik. A meséskönyv a 3—8 éves gyermekek számára való s kiválóan alkalmas a családi s a kisdednevelőintézeti nevelés céljaira. *Ára 1 kor.*, kapható a szerzőnél (Budapest, VIII., Mária Terézia-téri óvoda), valamint Ranschburg Gusztáv könyvkereskedőnél (Budapest, IV., Ferenciek-tere) és minden más könyvesboltban.

«Gyermekeink.» E címen bocsátotta sajtó alá *Hercsuth Kálmán* honfoglaló kir. s. tanfelügyelő, a HONTI TANÜGY szerkesztője pedagógiai, pszichológiai megfigyeléseit, tapasztalatait. A gondos munka jó szolgálatot tesz mindenkinek, pedagógusnak, szülőnek egyaránt. A szerző, mint figyelmes barát szakszerű tanácsával támogatja a szülőket, a nevelőt a gyermeknevelés nehéz, nagy munkájában. A munka hat fejezetre oszlik. A fejezetek címe maga jó ajánlólevél: 1. A természet és a gyermek. 2. A gyermekek és a szülők. 3. A gyermekek és a test ápolása. 4. A gyermekek és az idegesség. 5. A gyermekek és a világ. 6. A gyermekek és a tudomány. Aki szakszerű tanácsokat, biztos útmutatót akar találni e hat pont alatt felsorolt kérdésekben, az bizalommal megrendelheti e könyvet, melynek 4 korona az ára, melyből a tiszta jövedelmet az Ipolyságon a tanítók gyermekei számára felállítandó internátus javára fordítják. A könyv megrendelhető a HONTI TANÜGY szerkesztőségében, vagy Polgár Ignác könyvkereskedőnél Ipolyságon.

Körlevelek.

180—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén lévő összes állami, községi és izraelita elemi iskolák igazgatóihoz és vezető-tanítóihoz.

Az elemi iskolai *hatodik osztályú tanulók záróvizsgája körüli eljárást* a m. kir. vall.- és közokt.-ü. minisztérium 1914. évi május 12-ikén 57,729—1914., VII/a. szám alatt kelt rendeletével kiadott Utasítás szabályozza. (Közölve a NÉPTANÍTÓK LAPJA 1914. évi május 14-ikén megjelent 20-ik számában.)

Ezen utasítás 19. §-a alapján felhívom Címet, hogy az iskola folyó tanévi hatodik osztályú tanulóinak számát (a fiúkat és lányokat szám szerint külön-külön kimutatva) f. évi február 16-ikaig terjedő időközben hozzám mulhatatlanul jelentse be. Ahol nincs VI. osztályú tanuló, onnét nemleges jelentés teendő.

Ez alkalommal Cím azt is tartozik hozzám bejelenteni, hogy a vezetése alatt álló iskolában a *szorgalmi idő meddig tart* és az iskola helyi hatósága a *záróvizsgát mely hónapban* és azon hónap melyik felében óhajtja megtartani.

Eperjes, 1916. jan. 15-ikén. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

223—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes népoktatási intézetek igazgatóihoz és vezető tanítóihoz.

Ó cs. és ap. kir. Felsége, Budapest székesfőváros határa mentén 5000 négyzetöles értékes telket avégből hasított ki a felséges uralkodócsalád alapítványi birtokából, hogy ezen területen fejlethetetlen nagy királynéknak áldott emlékének megörökítésére, *Erzsébet-otthon* neve alatt, otthon építtessék az összes fegyveres haderőnk katonatisztjei s katonai tisztviselői, valamint magyarországi polgári köztisztviselői után kellő ellátás nélkül maradt özvegyek és leányárvák gondosására és ápolására.

Egyedül a katonai hatóságok támogatása távolról sem volna elegendő ennek a jótékony célú s a magyar földön már oly régen fájdalomosan nélkülözött intézetnek megteremtésére,

ezért az Erzsébet-otthon elnöksége bizalommal fordul a társadalomhoz, hogy nemes áldozatkészségével járuljon hozzá a szükséglet pótló otthon létesítéséhez.

A szűk nyugdíjra utalt katonatisztek, katonai tisztviselők, valamint az ország polgári tisztviselőinek sokszor mindenkitől elhagyott s ezért közintézeti szerető ápolást igénylő özvegyei s a még szűkebbre szabott kegydíjra utalt apátlan-anyátlan leányárvák számtalanjai, kiknek száma mennyire szaporodik a most dúló háború alatt — szívszorogva várják az Erzsébet-otthonnak a megnyitást és abba való felvételüket.

Bár igaz, hogy a társadalom áldozatkészsége ezidő szerint nagyon is igénybe van véve, tekintve azonban azt, hogy az államhatalom a társadalommal karöltve hivatott az Erzsébet-otthonmielőbbi létesítésének közremunkálásában s már egyedül hálából is közre kell működnie annak létesítéséhez minden magyar hazafinak azok irányában, kik életüket áldozván a harctéren, visszamaradottaikat honfitársaik ember-szeretetébe ajánlották, azért a magam részéről is felhívom a Cím figyelmét a humánus ügy felkarolására és a lehetőséghez képest való támogatására. Megemlítem még, hogy a gyűjtött, illetőleg nyújtott adományok a megjelölt célra az Erzsébet-otthon egyesületének elnöksége címére: Budapest, I., Budafoki-út 41/a. I. emelet 5. sz. közvetlenül is küldhetők, azonban az eljárás egyszerűsítése érdekében a felajánlott összegeket a gyűjtőívek kapcsán kérem egyszerűen hivatalomhoz beküldeni, megfelelő továbbítás végett.

Az ismertetett ügyben való közreműködést kérem két kéten belül eszközölni, illetve hozzám az eredményről beszámolni.

Eperjes, 1916. január 20. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

3914—1915. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén lévő összes áll. elemi iskolai gondnoksághoz s községi iskolaszékhöz.

A m. kir. vall.- és közokt.-ü. minisztérium 1915. dec. 18-ikén 138,054. VII/b. szám alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„Az állami és községi kisdédóvodák felügyelőbizottságai, az állami iskolák gondnokságai és a községi iskolák iskolaszékei számára érvényben lévő *Utasítások a közegészségügyre*, így a meszelésre, súrolásra, fertőtlenítésre, tisztaság fenntartására, szellőztetésre, az egészséges ivóvízre stb.-re nézve részletes rendelkezéseket tartalmaznak.

E rendelkezések pontos végrehajtása a fejlődésben lévő ifjúság szempontjából mindig fontos, de a mai nehéz időben, mikor a hadiállapottal járó rendkívüli népmozgalom folytán nemcsak a legéberebb figyelemmel kell a különböző fertőző betegségek ellen védekezni, hanem az iskolai hatóságoknak és az ifjúság nevelőinek, oktatóinak tekintetüket különösen a jövőre kell szegezniük és ennek érdekében mindent elkövetniük, hogy a gondjaikra bízott nemzedék szellemileg kiválóbb, erősebb, edzettebb, kiváltképpen pedig munkabíróbb és kitartóbb legyen, mert csak így fog megküzdhetni azon hatványozott feladatokkal, melyek a nemzet szellemi és fizikai erejének mostani veszteségei folytán vállaira fognak nehezülni, a közegészségügyi rendelkezések szigorú betartása, biztosítása és mindennek megtétele, ami az általános közegészségügyi állapotot emeli, elengedhetetlen kötelesség.

Felhívom ezért a kir. Tanfelügyelő urat, hogy a szóbanlévő Utasításoknak a közegészséget illető rendelkezéseire, továbbá a közegészségügyi hatóságoknak ilyen irányú intézkedéseire, mindezek szoros végrehajtására az érintett intézetek helyi hatóságait és vezetőit különösen is tegye figyelmessé és támogassa, látogatásai során a felügyeletére bízott összes intézetekben

ezek mikénti foganatosítását minden alkalommal ellenőrizze, fokozottabb mérvű biztosításáról gondoskodjék, minden hanyagsággal vagy vétkes mulasztással szemben pedig soron kívül megfelelően járjon el.“

Miről Címet tudomás s megfelelő ellenőrzés céljából ezennel értesítem.

Eperjes, 1916. jan. 5-ikén. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Olvasóinkhoz. Hivatalos közlönyünk az EPERJESI LAPOKban kéthetenként jelenik meg, azonban az EPERJESI LAPOK minden egyes számát kapják az iskolák lapunk homlokzatán jelzett kedvezményes áron. Miután akadt iskola, mely az EPERJESI LAPOK azon számát, melyben mellékletünk nem jelent meg, tájékoztatásból visszaküldte, azért a teljes tájékoztatás céljából közöljük ezeket.

Figyelmeztető. Az állami elemi ifjúsági és tanítói könyvtárra vonatkozó IX. számú kimutatás — amennyiben még sem történt volna meg — most már felelősség terhe alatt azonnal beterjesztendő a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez s a kimutatáshoz az ifjúsági könyvekért a folyó tanévben esedékes részletnek kifizetését igazoló postai szelvényt okvetlenül csatolni kell, ha az még be nem küldetett volna a nevezett hivatalhoz. A postai hadibélyegeket havi gyűjtésének eredményéről és a Hadsegélyző Hivatalhoz történt elküldéséről a kir. tanfelügyelőség értesítendő; továbbá vitéz katonáink részére gyapjúfonalból megfelelő cikkek készítésére ingyen gyapjúfonal küldése céljából az ismeretett nyilatkozatok megfelelően kiállítva sürgősen beküldendők a kir. tanfelügyelőséghez. Jelezzük még, hogy a Lőrinczy György kir. tanácsos, Nyitrávármegye kir. tanfelügyelője által írt *«Az özvegy falu»* című háborús könyvre az előfizetések, valamint a gyűjtőívek, úgyszintén az iskolai ifjúsági és tanítói könyvtár részére való megrendelések most már haladéktalanul beküldendők a kir. tanfelügyelőséghez.

Tanító özvegy adománya. Özv. Tremkó Mihályné, sárosberetói állami el. isk. igazgató özvegye, a megboldogult férje nevében egy csinos ezüst cigarettatárcát ajánlott fel a tanítók árvái javára. A cigarettatárca ellenértékeképpen befolyt 68 kor.-t a vm. kir. tanfelügyelőség a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez juttatta a hadban elesett tanítóink árvái javára leendő fordítása végett.

Módosítás alatt levő határidős kimutatások. Az állami elemi iskoláknál határidőhöz kötött, illetőleg a 128,000 - 1910. számú vall.- és közokt.-ügyi miniszteri körrendelettel rendszeresített kimutatások közül az I—VIII. számú kimutatások módosítás alatt állanak, mely kimutatásoknak a vall.- és közokt.-ü. miniszterhez való felterjesztése egyelőre mellőzendő. Ezen kimutatásoknak tehát az iskolák részéről a vm. kir. tanfelügyelőséghez külön felhívás nélkül való beterjesztése nem szükséges.

Jótekonycélú előadás. Özv. *Kubányiné Nyulász Ilona* héthársi áll. isk. igazg.-tanítónő az iskola gondnoksági elnökének, Brühl Menyhért főesperes, prépost-plébánosnak nevenapja alkalmából tanítványaival jótekonycélú előadást, illetve ünnepélyt rendezett. A nagyszerű ünnepély anyagilag is jelentős eredménnyel járt, mert 100 kor. tiszta jövedelmet hozott, mely összeg a háborúban elesett tanítóink özvegyei és árvái javára lett szánva. Az összeg a kir. tanfelügyelőséghez beküldetvén, azt a nevezett hivatal megfelelő kezelés végett a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította. Itt megemlíttük, hogy a szóban levő ünnepélyen felülfizettek a következők: 20 koronát Kacsor Hermin; 10—10 koronát Brühl József, dr. Kádas Miklós; 7—7 koronát özv. Groszwirth Fülöp, Groszwirth Samu; 5 koronát Piller Géza; 3 kor. 60 fillért Zsebráczky Gyula; 3 kor. 40 fillért Perlstein Salamon, dr. Havas Oszkár; 4 koronát Ábrahám N.; 3 koronát N. N.; 2—2 kor.-t Halász Anna, Sarlay Sándor, özv. Gruberné, Farkas Paula, Szlavkay János, Weinberger Mór; 1 kor. 40 fillért Landa Lipót; 1—1 koronát Pajtás Antal, Wallach Mór, Krajczér Endre, Egyedy Mátyás; 40—40 fillért Kreisr Lajos, N. N., Stronczer Gyula, Mikó József, Szedlák Béla, Czirbusz Károly, Miklós István.

Kertés
mívelésügyi
róm. kath.
kertészeti tu

Hábor
növendékek
lőknek és i
kalmes szü
címe «Az
teljesen elf
a zindarab
ket mutatva
Az élénk, v
nagy előny
ruházat ne
teljes szere
ÜNNEPEINK

A Keres
vénytársas

200,000 kor
Eperjesi Ip
üzletét veszi
hó 1-jén ke
a Pulszky-f
Az intézet
meg: Elnök
lan, alelnök
Kádas Mikl
dr. Dobay Zs
Kálmán, Ley
Fülöp; a fe
Zeno, tagja
Henrik és I
ügyvezető-ig
van véve az

Hálás v
érkezett a
József egyé
szüleinek. L
hálálkodik a
Vöröskereszt
hatják e sor
lehetővé tett
távolban rab

Az «Ur
soron a legk
csakis kiváló
ségnek ízlése
mindig a le
adják elő s
hanem lélekt

hajok vannak m
úgy hogy gyáram
údítam a sokfé
felettel kérem te
legyen szives est

F
cipőkrémet kérm
legyen, mert cs
ségletét, dacára
Az óriási Fedák

CIP
ma már nélkülöz
asszonyaink meg
az összes gyártm
Az óriási Fedák
folytán

kerül forgalomba
minőségű nyersa
minőségben

VADÁ
Budapes

Kertészeti tudósító. A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Krassics Gyula* erdővágási róm. kath. el. isk. tanítót a bártfai járásra nézve kertészeti tudósítónak nevezte ki.

Háborús szindarab. Nagyobb iskolás-növendékeknek, iparos-tanoncoknak, műkedvelőknek és ifjúsági egyesületeknek kiválóan alkalmas szindarab érte el második kiadását; címe «Az itthonmaradtok». Az első kiadás teljesen elfogyott. Sok helyen adták elő már a szindarabot és igen szép anyagi eredményeket mutatva fel hadi jótékony célok támogatására. Az élénk, változatos jeleneteket tartalmazó darab nagy előnye, hogy semmi különösebb díszlet és ruházat nem szükséges hozzá. Ára 3 kor. (Két teljes szerepkönyv.) Megrendelhető az ISKOLAI ÜNNEPEINK szerkesztőségénél Marosvásárhelyen.

A Kereskedelmi Takarékpénztár Részvénytársaság, városunk negyedik pénzügyintézet 200,000 kor alapítójával, mely tulajdonképpen az Eperjesi Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet üzletét veszi át, mint értesülünk, f. évi *március hó 1-jén kezd meg működését új helyiségében, a Pulszky-féle, Fő-utca 133. sz. ház első emeletén.* Az intézet vezetősége a következőképpen alakult meg: Elnök és jogtanácsos dr. Müller Bertalan, alelnök *Deri Gyula*, az igazgatóság elnöke *Kádas Miklós*, alelnökei *Grossmann Samu* és dr. *Dobay Zsigmond*; igazgatósági tagok: *Bartha Kálmán*, *Lefkovicz Emil*, *Pálesch Árpád* és *Ungár Fülöp*; a felügyelőbizottság elnöke *Kovaliczky Zeno*, tagjai *Dobránszky János Sóvár*, *Rácz Henrik* és *Ilkovicz Adolf* Szedikert. Az intézet ügyvezető-igazgatója dr. *Werther Henrik*. Tervbe van véve az intézet affiliálása is.

Hálás véreink. Krasnojarskból (Sibéria) érkezett a napokban egy levelezőlap *Mátray József* egyéves önkéntes írta Eperjesen lakó szüleinek. Levelezőlapján maga s társai nevében hálálkodik a szeretetadományokért, melyeket a Vöröskereszt útján kaptak. Jóleső érzéssel olvashatják e sorokat mindazok, akik adományaikkal lehetővé tették e szeretetadományoknak küldését távolban raboskodó véreinknek.

Az «Uránia»-mozgó állandóan tartja műsoron a legkiválóbb filmaktualitásokat. Minthogy csakis kiváló darabokat hoz a vásznára, a közönségnek ízlése mindig kielégítésre talál. A darabokat mindig a legkiválóbb színészek és színésznők adják elő s így nemcsak szórakozást nyújtanak, hanem lélektani szempontból is figyelemreméltók.

ÓRIÁSI
bajok vannak most a bádódobozok körül a nagy bádóhiány miatt. Úgy hogy gyáramban több ízben üzemszavart fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságú bádódobozokat beszerezni. Mely tiszteltet kérem tehát a fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásainál legyen szives csak az óriási

FEDÁK
cipőkrémét kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégíteni.
Az óriási Fedák-

CIPŐKRÉM
ma már nélkülözhetelenné vált minden háztartásban, mert háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az összes gyártmányok-t felülmúlja.
Az óriási Fedák-cipőkrém a nyersanyagok folytonos emelkedése folytán

40 filléres árban
kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyersanyagot beszereznem és így a háború előtti kitűnő minőségben

mindenütt kapható! ::
VADÁSZ ZSIGMOND
vegyészeti gyára
Budapest, VI., Lehel-utca 29. sz.

Köszönet. Az oroszok által feldúlt sárosi vidék felségélyezésére alakult művészi sorsjáték országos bizottsága engem kért fel, hogy e sorsjáték felkarolására közönségünket megnyerjem. Örömmel tettem e kérésnek eleget s hála közönségünk áldozatkész jótékonyának, feladatomban sikerült is megfelelnem, mivel Sárosvármegye területén 2213 db sorsjegy kelt el. Kedves kötelességet teljesíték, midőn a sorsjegyek árusítása körül önzetlenül és sikerrel fáradozó hölgyeknek és uraknak ezúton mondok hálás köszönetet. *Tahy Józsefné.*

Iskolafejlesztés. Az *ossikói* róm. kath. elemi iskola két-tanerőssé fejlesztetvén, az ekként szervezett második tanítói állásra *Matrai Iona* róm. kath. tanítónő neveztetett ki az egyházi főhatóság által.

Az első balkáni expresszvonattal utazott gr. *Lónyay*, a m. kir. testőrség kapitánya és segédtszije, *lipóczi Keczer Béla* cs. és kir. kamarás Szófiába, hogy a bolgár királynak átadják az osztrák-magyar tábornagyi kinevezést. A bolgár király kétórás kihallgatáson fogadta őket. Este 9-órás családi dînerhez hívta meg s bemutatta mindkettejüket a királynénak és a két királyi hercegnek, kik úgy, miként a király, jól beszélnek magyarul is. A király személyesen nyújtotta át gr. *Lónyay*nak a Szent Sándor-rend nagykeresztjét, *lipóczi Keczer Bélának* pedig a Szent Sándor-rend hadiékítményes közepkeresztjét.

Gömör Sárosért! Az a meleg szeretettel megindított megyei akció, melynek célja egy az orosz pusztulás áldozatául esett sárosi falunak újjáépítése, Gömörvármegye intézményei és nemes közönsége körében szeretetteljes fogadtatásra talált. A gyűjtést s általában a lelkes akciót *Kubinyi Géza* főispán vezette s mint tőle értesülünk, a gyűjtés legnagyobb részét befejeztetvén, eddig 57,380 kor.-t eredményezett, mely összeg tavaszig gyümölcsöző elhelyezésben van. A közgazgatás tényezői nagy ambícióval vezették végig a gyűjtőakciót s az egyes járások és városokbeli eredményeket itt tüntetjük fel:

Ratkói járási gyűjtés	2667 K.	45 f.
Nagyőrcei	1074	31
Garamvölgyi	2308	63
Rimaszombati	2916	59
Feledi	2193	35
Rozsnyói	8288	23
Putnoki	3822	83
Tornaljai	1870	—
Rimaszombat városi	1143	03
Rozsnyó	2419	—
Dobsina	876	—
Jolsva	534	80
Nagyőrce	258	—

A már részletekben kimutatott adományokon felül az elmúlt héten a következő adományok érkeztek a főispán hivatalának címére: Gömörmegyei Nép- és Iparbank 600 kor., a *MURÁNYVÖLGYE* c. lap gyűjtése 171 kor. *Kubinyi Géza* főispán érintkezésbe lépett Sárosvármegye főispánjával és alispánjával s a közel jövőben elutazik, hogy megtekintse a bártfai járásheli *Ondavafő* községet, mely Gömör áldozatkészségéből kap majd új életet. A község neve még nincs megállapítva s most folyik annak munkája is, hogy megállapítsák, kik azok, akiknek nevét emléktáblák fogják megörökíteni a község egyes házain. Egy rendkívüli kedves tervről már számot adtunk. A vármegye háza dísztermében rendezett sárosi teadélután s a megtartott sárosi mozi-előadás jövedelméből a községben egy kisdudóvót készült felépíttetni a bizottság s ezt a sárosi teaest lelkes hölgy-rendezőjének és vezető háziasszonyának, *Lukács Margitkának* nevére fogja elnevezni.

Elveszett retikül. Maléter Gyuláné, földbirtokosné a hangversenyéről hazamenet egy értékes retikült veszített el, melyben 9 kor. 80 fill. volt. Megtalálójá adja át a rendőrkapitányságnak.

Négy és fél millió feldúlt tűzhelyein-kért. Szeged város törvényhatósága 50,000 koronát szavazott meg a háborúban feldúlt tűzhelyek újjáépítésére. A törvényhatóságnak ezt az adományát 37,542 korona 65 fillérral töltötte meg a város hazafias közönségének körében lefolytatott gyűjtés. Somogyi Szilveszter polgármester, aki erről az Országos Bizottságot értesítette, külön hangoztatja, hogy Szeged ezt az adományát minden feltétel kikötése nélkül szavazta meg, nem kötvén ki sem azt, hogy az összeg mely elpusztult község felépítésére fordítottassék, sem pedig azt, hogy a felépítendő község milyen elnevezést nyerjen. Ezenkívül a szegedi II. számú csendőrkörület tisztikara és legénysége is Rómay Béla ezredes, kerületi parancsnok kezdeményezésére összegyűjtött 7100 koronát hadikölcsönkötvényekben és 100 koronát készpénzben és ezt az összeget felajánlotta a Szeged adományából építendő faluban létesítendő óvoda céljaira azzal az egyedüli feltétellel, hogy ott a kisdedeket kizárólag magyar nyelven és magyar érzelmben a magyar haza híu polgáiraiva neveljék. Ezzel együtt a magyar társadalom áldozatkészsége eddig, 4 és fél hónap alatt 4,540,724 korona 16 fillért ajánlott fel a gr. *Khuen Héder-vary Károly* vezetése alatt álló országos akció hazafias céljaira.

Fogaink. Nem tűnt volna még fel senkinek sem, hogy bár fogainkat mindennap fogporral és szappannal megtisztogatjuk, azok (főleg a zápfogak) mégis megromlanak, megodvasodnak? Nem bizonyítéka-e ez annak, hogy a fogtisztítás fogporral vagy szappannal elégtelen? Fogaink romlása a legnehezebben hozzáférhető helyeken, u. m. a zápfogak belső oldalán, odvas fogakban, a fogak közötti hézagokban, foghíjas helyeken kezdődik meg legelőbb és legbiztosabban. Ha fogainkat romlás és rothadás ellen meg akarjuk óvni, legkönnyebben elérhetjük célunkat, ha olyan fertőtlenítő szájvizet használunk, mint amilyen az Odol. Ez öblögés és alkalmával mindenhová behatol, az odvas fogakba éppen úgy, mint a fogak közti hézagokba s a fogak belső oldalára. Az Odol elveszi a fogrontó csírák létfeltételeit és ezzel megvédi a fogakat a romlás ellen. Mindenkinek a legmelegebben és jó lelkiismerettel azt ajánlhatjuk, hogy szokja meg a rendszeres szájöblögetést Odollal.

A Katonaotthon karácsonyfaünnepélyére *Feldmann Adolf* 1 kor.-t adományozott. A csoportos köszönetnyilvánításból véletlenségből kimaradt. Kinek ezúttal is őszinte köszönetet mond szives adományáért a Katonaotthon.

Köszönet. A f. hó 24-ikén megtartott templomi hangversenyen szereplő és közreműködő hölgyeknek, uraknak, intézeteknek, valamint a 66. gy.-ezred katonazenekarának ezúton is hálás köszönetét fejezi ki a koll. tanítóképző-intézet.

BETEGEK ÉS ROKKANTAK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETETLEN
a hygen. légmentesen elzárható

SZOBA-KLOZETT
Teljesen szagtalan, díszkrét, szék formájában és minden kivételben kapható.

MINDEN SZOBABAN FELTÜNÉS NÉLKÜL FELÁLLITHATÓ!
HEYDER és KILLIÁN

hygen. légmentesen elzárható szobaklozettek, száraz klozettek, Bidet és betegsztalkák különlegességi gyára

WIEN XVI.,
Paletzgasse 22-24.
Arjegyzék és ismertető ingyen és bérmentve.

Barna vagy fekete bürösztővel párnázva, porcelán vagy email vevérel. Ára csomagolva és bérmentve 38 kor. Reményfából 40 kor.

Puha fából, barnára fényezve email vevérel. Ára csomagolva és bérmentve 38 kor. Reményfából 40 kor.

Elszámolás. A koll. tanítóképző-intézet által rendezett templomi hangverseny bruttó bevétele 1057 kor., kiadás 199 kor., maradvány 858 kor., amely összeg felerészben a helybeli Vöröskereszt-egylet, felerészben az elesett hősök Eperjesen felállítandó *emlékműve* javára fordítottatik.

Tanügyi Útmutató. Népoktatásügyünk rohamos fejlődése következtében az adminisztráció az utóbbi években rendkívül bonyodalmassá vált. Egész sereg új rendelet, utasítás jelent meg, melyek kiegészítették, részben megváltoztatták az eddigi gyakorlatot. A tanítók, tanítónők és óvónők munkájának megkönnyítése érdekében állították össze dr. Ósz Béla kassai kir. s.-tanfelügyelő és Pethes Gyula kir. tanfelügyelősi tollnok azon beadványokra vonatkozó tudnivalókat, melyekre a népiskoláknál és óvodáknál működő tanerőknek lépten-nyomon szükségük van, s a füzet végén egy határidős jegyzéket is közölnek. Minthogy a Tanügyi Útmutató megkönnyítést kíván nyújtani kartársainknak úgy hivatalukra, mint személyükre vonatkozó ügyekben követendő eljárásra nézve, s könnyen áttekinthető egymásutánban nyújtja a tájékoztatásokat, ezért nagyon is ajánlatos, hogy ezen művecske egy iskolánál és óvodánál se hiányozzék. A Tanügyi Útmutató, melyet, mint fentebb említettük, dr. Ósz Béla és Pethes Gyula állítottak össze, beszerezhető a «Pestalozzi» iskolai rendtartási naplók kiadóhivatalánál Budapest, VII., Iskola-utca 26. sz.; egy példány ára 1 kor.

Steckenpferd- liliomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szepülő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépség gondozásában való föltűnő hatásáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ügyeljen nyomatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertárakban stb.

Hasonlóképpen kitérő Bergmann Maniera liliomkrémje (80 fillér egy tubus) Kitérő szer női kezek gondozására.

Iskolásgyermek a vakokért. Vármegyénk nagyérdemű kir. tanfelügyelőisége a Vakok Eperjesi Intézete javára iskolai gyűjtést rendezett, mely a tanítók lelkes buzgósága folytán nagyon szép eredménnyel járt. Befolytak a következő összegek: Állami iskolától Berzevicze 1420, pécsújfalui áll. iskolától 373, mátyáskaik g. kath. iskolától 184, héthársi áll. iskolától 1564, sárosmáriavölgyi áll. iskolától 760, keczerpalkényi áll. iskolától 320, keczerkosztolányi áll. iskolától 660, singléri áll. iskolától 235, keczerpálvágási áll. iskolától 520, a zsegyei ág. h. ev. iskolától 480, a tarkői r. kath. iskolától 870, a hernádszokolyi r. kath. iskolától 10, a giráltyi áll. iskolától 672, a bártfajfalui r. kath. iskolától 4, a kisszebeni áll. iskolától 15, a nyársárdói áll. iskolától 5, az orkutai áll. iskolától 20, a kolossói r. kath. iskolától 412, a sírkői r. kath. iskolától 390, a boroszlói áll. iskolától 360, az eperjesi orth. izr. iskolától 1441, a kurimai izr. iskolától 5, a gomboszentgyörgyi áll. iskolától 4, a kapivágási róm. kath. iskolától 2, a harsági áll. iskolától 190, a radáci áll. iskolától 330 és a radáci óvodától 120 kor. A Vakok Eperjesi Intézetének igazgatósága és növendékei hálással köszönik az intézet támogatását.

Vásáráthelyezések. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy *Kassa* szab. kir. városban az 1916. aug. 14., 15. és 16-ikára eső országos kirakó- és állatvásár ez évben kivételesen augusztus 21., 22. és 23-ikán, a jan. 19-ikére eső havi állatvásár január 26-ikán, a febr. 2-ikára eső országos havi baromvásár február 9-ikén, a május 3-ikára eső országos havi baromvásár május 10-ikén, a nov. 1-jére eső havi országos baromvásár pedig november 8-ikán tartassék meg; hogy az Abaúj-Tornavármegye területéhez tartozó *Hernádsány* községben az 1915. nov. 15-ikére esett, de elmaradt országos állat- és kirakóvásár helyett 1916. évi január hó 24-ikén pótvásár tartassék.

A koll. tanítóképző-intézet által rendezett templomi hangversenyen felül-fizettek: 100 kor.-val a cs. és kir. 66. gy.-e. pótjl. tisztikara; 40 kor.-val Bujanovics Gyula; 20 kor.-val Faragó József, Korbély Géza, az orth. izr. hitközség; 10 kor.-val Bánó Aladár, Gerhard Béla, Kapy Gyula, Szántó Zsigmond, Zaborovszky Béla; 7 kor.-val dr. Sztelho Jánosné; 6 kor.-val N. N., Villecz János; 5 kor.-val özv. Benigny Ervinné, Déri Gyula, Édeskuthy Olivér, Fischer Bernát, Glasner Mórné, Kapy Jenő hadapród, Kizák János, Lehoczky Egyed, Molitor Gusztáv, dr. Müller Bertalané, Pálesch Árpád, dr. Rosenberg Teofilné; 4 kor.-val Papp Ferenc; 3 kor.-val Bein Simonné, Görgey Ernőné, Keresztény Fogy. Szövetkezet, Lehoczky Lajos, Mayer Endre, Meliorisz Kálmáné, dr. Mosánszky Titusz, dr. Oszvald Tivadar; 2 kor.-val dr. Baumöhl Zsigmond, Bielek Zoltán, Mangesius Mária, Pankúch Gusztáv, Peskó Ödön, Rosenberg Hermanné, özv. Zelenka Pálné, Zemán Zoltán, dr. Wallentinyi Samu, N. N.; 1 kor.-val Feld Rózsika, Holvay N., Lútočka Dánielné, Oszvald László, Szuchovszky N. A felülfizetett összeg 382 kor. A felülfizetőknek hálással köszönetet mond a koll. tanítóképző intézet.

BIZTOSÍTOM,
hogy

A LEGSZEBB

LEVÉLPAPIR

izléses családi dobozokba
töltve, :: dobozonkint
3 koronától 20 koronáig
::
NAGY VÁLASZTÉKBAN

Kösch Árpád

papirkereskedésében

:: :: kapható. :: ::

Köszönetnyilvánítás. Özv. Elzász Miksané úrnő, leánya Schlenger Lipótné emlékére 400-koronás alapítványt tett az eperjesi Izr. Nőegylet javára. Frank Árminné úrnő 6 koronát, N. N. 2 koronát adományozott a népkonyhának. A kegyes adományokat hálással köszöni az elnökség.

Adományok. Az Eperjesi Vöröskereszt-fiókegylet javára a következő nemesszívű adományok folytak be e héten: 426 kor 50 fill. az ev. koll. tanítóképző-intézet által rendezett templomi hangverseny jövedelméből; 353 kor. a háziasszonyok koronás adománya január hóra; 145 kor. dr. Piller Dezső Lemes, kórházunk céljaira; 11 kor. 20 fill. a 66. gy.-ezred 19. menetzászlóaljának II. százada; 1 kor. Grünwald Lajos (66. gy.-ezred); 10 kor. dr. Mosánszky Titusz; amelyekért őszinte hálással köszönetet mond özv. *Semsey* Boldizsárné elnök, *Vogel* Béla pénztáros.

Emlékművet hőseinknek! Lapunk szerkesztősége által indított mozgalom folytán hőseink síremlékére a következő újabb adományok érkeztek hozzánk:

Lukovich Aladár	K.	5—
Gubcsó Gyula	»	5—
Jánosi Mihály	»	100—
Cseri Jakab	»	100—
Forrai Jakab	»	100—
Izalai Mátyás	»	100—
Nyigut János	»	100—
Nyigut György	»	100—
Katona György	»	100—
Gresza Károly	»	100—
Schwarcz János és Társa	»	100—
Töketerbesi cukorgyár	»	500—
Weinberger Ignác	»	1200—
Zahorecz Mihályné	»	50—
Hanusovszky János	»	50—
Pásztor Mihály	»	50—
Zahorecz Mihályné	»	210—
Ev. templomi hangverseny féljöveldelme	»	426:50
Eddigi gyűjtés	K.	4418 15
Főösszeg	K.	7814 65

Az adakozók fogadják hálással köszönetünket!

Köszönetnyilvánítás. Dr. Földi Manóné és özv. Tüchler Vilmosné 10 kor.-t, Korn Vilmosné 10 kor.-t adományozott az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának. A kegyes adományt hálással köszöni az elnökség.

Kézrekerültek a dohánytolvajok. Lapunk egyik multkori számában adtuk hírt arról, hogy a pénzügyi igazgatóság kezelése alatt álló dohány- és szivarraktárból ismeretlen tettesek nagyobb mennyiségű dohányt és szivart loptak el. A tetteseket az eperjesi rendőrségnek sikerült kinyomozni Szlatkovszki Miklós és János fiatal cipésztanoncok személyében. Az ellopott dohány, szivar és cigaretta-anyag csaknem érintetlenül került a rendőrség kezébe. Különben a fentemlített tanoncok már rovott multú fiúk, mert már öt-rendbeli lopáson kapta rajta őket a rendőrség.

Használjunk posta hadsegély-bélyeget!

Geschmackvolle, elegante u. leicht ausführbare Toiletten

WIENER MODE

mit der Unterhaltungsbeilage „IM BOUDOIR“. Jährlich 24 reich illustrierte Hefte mit 48 farbigen Modebildern, mehr als 2800 Abbildungen, 24 Unterhaltungsbeilagen und 24 Schnittmusterbogen.

Vierteljährlich: K 3.50 = Mk. 3.—
Einzelne Hefte 60 h = 52 Pfennig

GRATISBEILAGEN:

„Wiener Kinder-Mode“

„Für die Kinderstube“

„Für ältere und stärkere Damen“

„Für Haus und Küche“

„Schnittmusterbogen“

Schnitte nach Maß. Die Abonnentinnen erhalten eigenen Bedarf und den ihrer Familienangehörigen in beliebiger Anzahl gegen Ersatz der Spesen von 30 h = 30 Pfennige unter Garantie für tadelloses Passen. — Die Anfertigung jedes Toilettenstückes wird dadurch jeder Dame leicht gemacht

Bestellungen bei allen Buchhandlungen und Zeitungsgeschäften sowie beim Verlag der „Wiener Mode“, Wien VI/2, Gumpendorferstraße 87. — Bei den Postanstalten zum amtlichen Tarif
Die „Wiener Mode“ ist sowohl in der österreichischen als auch in der deutschen Postzeitungsliste eingetragen

Haupt-
részére Leg
1 drb boa

□ SZI

Nem let
filmre való
nagy szolgál
darabot, a
dése fogja
nagy szolg
költészet eg
elkerül ma
ezer ember
ben, míg e
verssorai ál

Maga a
nak, a köl
fájdalmas tr

HA

:: RU

VEGY

GÖZM

■

ÁTVÉ

EPER

23. SZ

■

Meg

tartja, mel

Tár

előterjesztés

és felügyelő

alapszabályo

részvényes

Kivona

közgyűlést me

Cselekvő va

Pénztárkészl

Váltók . . .

Jelzőlog- és

Értékpapíro

Folyószáml

Óvásdíjak

Üzletrepszhá

M. kir. posta

Részvényes

Értékpapírs

Idegen pén

Berendezés

20% leírás

Átmene

Hátralékos

tókamato

Hátralékos

tékp.-kar

Kisszeb

Meg

Kurcz Márk

igazg. elnök

Tomek Győ

Felü

Serényi Ist

Hauptmann Ervin főhadn. katonái részére Legány Ilonkától 1 drb karmantyú és 1 drb boa érkezett be.

□ SZINHÁZ ÉS ZENE. □

Nem lehet elvitatni, hogy a «Simon Judit» filmre való alkalmazásával az irodalomnak is nagy szolgálatot tettek; és mint önálló mozi-darabot, a közönség legszelebbkörü érdeklődése fogja kísélni a filmet. Az irodalomnak nagy szolgálat, hogy e mű, amely a magyar költészet egyik örökéletű remeke, a mozi révén elkerül majd a külföldre is, ahol sok sok száz-ezer ember fog gyönyörködni fenséges részleteiben, míg e nagy népszerűséghez a ballada írott verssorai által sohasem juthatott volna.

Maga a darab hí utánképzése a balladának, a költő elképzelése, minden érzelmesség, fájdalmas tragikum, ami a költő érzékeny lelké-

ből a verssorokba tolt, e filmre való dramati-zálásba minden elhelyezkedett. A rendező, Mérei Adolf, jeles és régi értője a színpadnak és külön kiváló kvalitása van a filmrendezés iránt. A kitűnő közreműködőkkel egyetemben nehéz fel-adatra vállalkozott és könnyen oldotta meg.

Felelős szerkesztő: **Dvortsák Győző.** Kiadótulajdonosok: **Koós Ernő és Frigyes.**

■■■ ÁRVERÉS. ■■■
Volt zálogházamban elhelyezett, nem rendezett zálogtárgyak f.é. február 1-jén délelőtt 9 órakor fognak Fő-u. 127. sz. alatti üzlethelyiségemben nyilvános ár- verés útján eladatni. **Jordán Adolf.**

HALTENBERGER BÉLA □ KASSA.

:: RUHAFESTŐ-, ::
VEGYTISZTÍTÓ- ÉS
GŐZMOSÓGYÁR.
■ ■ ■
ÁTVÉTELI ÜZLET
EPERJESÉN FŐ-U.
23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg
 □ is teljes üzemben van, □
ruhák, egyenruhák, függönyök stb.
 most is a rendes módon
 festetnek és tisztíttatnak.
Gallér- és kezelőtisztítás
 a szokott szép kivitelben.
 Gyászesetben ruhák festése feketére.

Nagyszerűen bevált a háztérben küzdőknel és általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés
 megfázás, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. eseteiben
 Dr. Richter-féle
Horgony-Liniment. capsici compos.
Horgony-Pain-Expeller pótléka.
 Üvege K -80, 140, 2-
 Kapható gyógyszerárakban vagy közvet- lenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I, Elisabethstr. 5.
 Napenkénti szétküldés.

Milliók
 használatk
Köhögés
 rekedtség, hurut és nyakmegfázás, garcs és hőkhurut ellen
KAISER
MELLKARAMELLÁIT
 □□□ a három fenyő védjegygyel. □□□
6050 közjegyzőileg hi- teles bizonyít- vány orvosoktól és magánosoktól igazolják a biztos sikert.
 Nagyon alkalmas és jóízű cukorkák!
 Csomagja 20 és 40 fill., doboza 60 fill.
 Kapható Eperjesen: Molitorisz István, Korn Vilmos gyógyszerárakban és Pálesch Árpád drogériájában, — Bártfán: Tirscher István gyógyszerárakban.

■ KISSZEBENI HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. ■

Meghívó. A Kiszzebeni Hitelbank Részvénytársaság 1916. évi február hó 20-ikán, vasárnap délután 3 órakor Kiszzebenben az intézet saját helyiségében

■ IV. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT ■

tartja, melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja — *Kiszzeben*, 1916. január 26-ikán **az igazgatóság.**

Tárgysorozat: 1. Közgyűlési elnök választása. — 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzletéről és a mérleg előterjesztése. — 3. A zárszámadás megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása iránti határozathozatal. — 4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása. — 5. Az alapszabályok értelmében kilépő három igazgatósági tag választása. — 6. Az alapszabályok értelmében kilépő három felügyelő-bizottsági rendes- és két póttag választása. — 7. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő két részvényes kijelölése. — 8. Esetleges indítványok.

Kivonat az alapszabályokból: Azon részvényesek, kik szavazati joggal élni akarnak, kötelesek részvényeiket le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 8 (nyolc) nappal a társaság pénztáránál letenni.

Cselekvő vagyon	Mérlegszámla.	Szenvedő vagyon
Pénztárkészlet 15416 36	Részvénytőke . . . . . 200000 —	
Váltók 332754 39	Tartalékalapok:	
Jelzálog- és kötv.-kölc. 111670 95	I. Rendestartal. 8083 99	
Értékpapírok . . . . . 38924 —	II Különl 602 80	
Folyószámla-adások . . 10423 56	III. Vesztel. 4013 28	12700 07
Óvásdíjak 42 40	Takarékbetétek 263290 50	
Üzletrészhátralékosok . . 54 68	Törzsbetétek . . . . . 1115 —	
M. kir. postatakarékp. . . 100 —	Folyószámlai hitelezők . 25791 40	
Részvényesek 3122 99	Hitelb. m. sz. üzletrésze 2736 52	
Értékpapírszelvények . . 28 —	Áttulások 600 74	
Idegen pénznemek 4 06	Fel nem vett osztalék . . 3159 50	
Berendezés 1062 44	Átmeneti tételek:	
20% leírás 212 48	Előre fizetett váltókam. 1920 98	
	Nyereség-egyenleg . . 16104 31	
Átmeneti tételek:		
Hátralékos vál- tókamatok . 13427 67		
Hátralékos ér- tékp.-kam. . 600 — 14027 67		
		527419 02

Veszteség	Eredmény-számla.	Nyereség
Takarékbetétek kamatai 11570 11	Váltókamat 26773 94	
Visszleszámitolási kam. 1121 66	Jelzálog- és kötv.-kamat 9190 21	
Tiszti fizetések 5058 15	Értékpapirkamat . . . . . 870 —	
Üzleti költség 985 14	Folyószámla-kamat 66 14	
Tőkekamatadó 1169 19	Késedelmi kamat 671 06	
Házbér . . . . . 275 —	Jutalékok 1260 74	
Adó 2336 05		
Berendezésnél leírás . . . 212 48		
Nyereség-egyenleg . . 16104 31		
		38832 09

Kiszzeben, 1915. évi december 31. **Földi Leo s. k.,** könyvvezető.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. — *Kiszzeben*, 1916. január 26.
Kurcz Márk s. k., György Samu s. k., dr. Ungár Miklós, Gallé Emil s. k.
 igazg. elnök. (hadbavonult)

Tomek György s. k., dr. Klein Samu s. k., Patocska József, Zipszer Samu s. k.
 (hadbavonult)

Felülvizsgáltuk és helyesnek találtuk. — *Kiszzeben*, 1916. január 26.
Serényi István s. k., Holczinger Imre s. k., Ádám Ödön s. k.
 elnök.

Kiszzeben, 1915. évi december 31. **Földi Leo s. k.,** könyvvezető.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. — *Kiszzeben*, 1916. január 26.
Kurcz Márk s. k., György Samu s. k., dr. Ungár Miklós, Gallé Emil s. k.
 igazg. elnök. (hadbavonult)

Tomek György s. k., dr. Klein Samu s. k., Patocska József, Zipszer Samu s. k.
 (hadbavonult)

Felülvizsgáltuk és helyesnek találtuk. — *Kiszzeben*, 1916. január 26.
Serényi István s. k., Holczinger Imre s. k., Ádám Ödön s. k.
 elnök.

Február 1-jén és 2-ikán

AZ URÁNIA

előadásain kerül bemutatóra ::: az eddig
kihozott zsidó népeletből merített filmek
legkiválóbbika, a

NÁTHÁN

életkép 4 felvonásban. ≡ A főszerepet a
jelenkor legkiválóbb filmművésze:

SCHILDKRAUT RUDOLF

alakítja. A többi főszerepeket Reinhardt-
művészek játsszák.

SCHILDKRAUT RUDOLF

ezen legújabb alakítását a külföldi s a magyar
sajtó egyhangulag a „Golem“ fölé helyezi.

**Helyárák rendesek. Jegyek csak az Uránia pénztáránál
válthatók.**

Az
emelked
legszo
hető k
napra
tömegé
ára leg
Hogy m
mezés
volna k
nem szá

Van
nyomasz
pére, sok
mellett,
Az embe
gazdaság
tulajdon
forrása,
Magyaro
megélhet
akár Aus
nek a gaz
lános fog
rodnak
tulajdon
gazdaság

Kitárta
ölelésre,
jává törj
Diadal
virágaival
a kassai
Szerencse
hagyta el
augusztus

A ke
vagytól,
honvédek
Mire
héről a h
találtuk m
kaftános
a galíciai
felénk sz
zetség h